

KUNNAN ILMOITUS VALTIOVARAINMINISTERIÖLLE KUNTARAKENNEUUDISTUKSEEN
LIITTYVÄSTÄ SELVITYSALUEESTA

49/0.06.063/2013

KHALL 04.11.2013 § 256

Valmistelija kunnanjohtaja Arto Alpia puh. 0400 569 401

Kuntarakennelaki ja siihen liittyvä laki kielilain muuttamisesta ovat tulleet voimaan 1.7.2013. Kuntajakolain nimike on muutettu kuntarakennelaiksi ja lakiin on lisätty kuntarakenneuudistuksen toteuttamiseksi säännökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityspennoista, selvitysalueen määrittämisestä ja niistä poikkeamisesta sekä kuntien yhdistymisen taloudellisesta tuesta.

Kuntarakenneuudistuksen tavoitteena on erityisesti vahvistaa kuntien edellytyksiä järjestää yhdenvertaisesti palveluja, eheyttää yhdyskuntarakennetta sekä vahvistaa kunnallista itsehallintoa. Tarkoitus on lisäksi vahvistaa kuntien kykyä vastata palvelutuotannosta pääosin itse sekä kykyä hyödyntää markkinoita.

Kunnan tulee selvittää yhdessä muiden kuntien kanssa kuntajaon muuttamisen edellytykset täyttävän uuden kunnan muodostumista, jos yksikin laissa säädetyistä selvityspennoista osoittaa selvityksen tarvetta. Selvityksen pennoitukset ovat palveluperuste, työpaikkaomavaraisuus-, työssäkäynti ja yhdyskuntarakennepennoitukset sekä talouspennoitukset. Vaikka kunta ei täyttäisi mitään em. pennoituksesta, sen tulee osallistua yhdistymisselvitykseen, jollei muuten ole saavutettavissa selvityspennoitukset täyttävää toiminnallista kokonaisuutta. Jos yhdistymisselvityksen ulkopuolelle on jäämässä kunta, joka muodostaisi toiminnallisen kokonaisuuden siihen rajoittuvan kunnan kanssa, on näiden kuntien selvitettävä yhdessä kuntien yhdistymistä tai ensiksi mainittu kunta on otettava mukaan selvitykseen, johon jälkimmäinen kunta osallistuu.

Kuntarakennelain 4 c §:n mukaan alle 20.000 asukkaan kunnan on selvitettävä kuntien yhdistymistä palveluperusteella. Alle 20.000 asukkaan kunnan on yhdessä muiden kuntien kanssa selvitettävä yhdistymistä alueella, jossa on:

1. palvelujen järjestämisen, rahoittamisen ja kehittämisen kannalta riittävä väestöpohja sekä kyky riittävään omaan palvelutuotantoon
2. erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kannalta vähintään noin 20.000 asukasta, sekä
3. perusopetuksen laadukkaan ja yhdenvertaisen järjestämisen kannalta alle yksivuotiaiden ikäluokan koko vähintään noin 50.

Kuntarakennelain 4 d §:n mukaan kunnan tulee selvittää kuntien yhdistymistä, jos kunnan työssäkäyvistä väestöstä alle 80 prosentilla on työpaikka kunnanalueella (työpaikkaomavaraisuus).

Kunnan tulee selvittää kuntien yhdistymistä talousperusteella, jos kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut täyttävät vähintään yhden seuraavista edellytyksistä:

1. Kunnan viimeisestä hyväksytyssä tilinpäätöksessä ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä alittuvat kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 1704/2009 63 a §:n mukaisen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksenä olevat raja-arvot
2. kunnan viimeisessä hyväksytyssä ja kahdessa sitä edeltävässä tilinpäätöksessä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63 a §:n mukaisen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksenä olevista kuudesta raja-arvosta täyttyy neljä tai
3. kunnan viimeisessä hyväksytyssä tilinpäätöksessä taseen kertynyt alijäämä asukasta kohti on vähintään 500 euroa ja kahdessa sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä taseessa on kertynyttä alijäämää.

Selvitysvelvollisuuden lähtökohtana on, että selvitysalue täyttää kuntarakennelain 4 §:ssä tarkoitetut kuntajaon muuttamisen edellytykset. Kuntajako voidaan muuttaa, jos muutos edistää lain 2 §:ssä tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita sekä parantaa kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistää kunnan toimintakykyä, parantaa alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita, parantaa alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia tai parantaa alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Jos kunta katsoo tarkoituksenmukaiseksi tehdä selvityksen muulla kuin selvityksiperusteiden osoittamalla alueella, sen tulee hakea valtiovarainministeriöltä poikkeusta selvitysalueesta. Poikkeamisen perusteena voi olla 1) kuntajaon kehittämisen tavoitteet ja kuntajaon muuttamisen edellytykset täyttävän vaihtoehdoisen toiminnallisen kokonaisuuden muodostuminen, 2) se, ettei toiminnallisen kokonaisuuden muodostaminen ei ole mahdollista erityisen harvan asutuksen vuoksi, 3) suomen- ja ruotsinkielisten asukkaiden kielellisten oikeuksien turvaaminen tai 4) saamelaiden kieltä ja kulttuuria koskevien oikeuksien turvaaminen.

Yhdistymisselvityksen tulee pohjautua riittävän laajaan valmisteluun ja tuoda esille kuntien päätöksenteon pohjaksi erityisesti yhdistymisellä saavutettavat edut ja haitat. Lähtökohtaisesti yhdistymisselvityksen tulisi siten kattaa ne asiat, jotka sisältyisivät yhdistymissopimukseen. Vaikka kunnat eivät päätyisikään tekemään yhdistymisesitystä, selvitykseen tulee kuitenkin aina sisältyä vähintään suunnitelma hallinnon ja palvelujen järjestämisestä ja palvelujen tuottamisesta selvitysalueella, selvitys yhdistymisen vaikutuksista kuntien yhteistoimintaa, selvitys taloudellisesta tilanteesta, arvio asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien sekä lähidemokratian toteutumisesta sekä yksityiskohtainen arvion kuntien yhdistymisen eduista ja haitoista.

Kuntarakennelain mukaan kuntien tulee ilmoittaa ministeriölle 30.11.2013 mennessä minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää kuntien yhdisty-

mistä.

Valtiovarainministeriö myöntää hakemuksesta avustusta kuntien yhdistymisselvityksistä aiheutuviin kustannuksiin. Avustusta voidaan myöntää kuntarakennelain mukaisten selvityspenusteiden osoittamalla selvitysalueella tai ministeriön päätöksen perusteella niistä poikkeavalla alueella toteutettavan yhdistymisselvityksen kustannuksiin. Avustuksen määrä voi olla korkeintaan 70 % selvityksen hyväksyttävistä arvonlisäverottomista kustannuksista, kuitenkin enintään 50.000 euroa selvitystä kohden.

Lisätietoja kuntarakennemuutoksesta löytyy valtiovarainministeriön ylläpitämillä sivuilta:

http://www.vm.fi/vm/fi/05_hankkeet/0107_kuntauudistus/index.jsp

Ministeriön kuntarakennetyöryhmä esitti aikanaan Kesk-Pohjanmaan kuntarakenteeksi maakunnan kuntien, Kokkolan kaupungin ja Kruunupyyn kunnan muodostamaa yhtä kokonaisuutta.

Kuntien luottamus- ja viranhaltijajohto on käynyt neuvotteluja asiasta Jyväskylä-kuntien kesken 19.9. 2013 Vetelissä ja Jyväskylä-kuntien ja Kokkolan kesken 30.10.2013 Toholammilla. Kokkolan valtuusto on päätöksellään 30.9.2013 tehnyt esityksen kunnille selvityksen tekemisestä.

Kokkolan kaupungin kirje asiasta lähetetään kunnanhallituksen jäsenille oheismateriaalina.

Esitys kj.

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että Kaustisen kunta ilmoittaa valtionvarainministeriölle tekevänsä yhdistymisselvityksen Halsuan, Kanuksen, Kokkolan, Kruunupyyn, Lestijärven, Perhon, Toholammin ja Vetelin kuntien kanssa.

Yhdistymisselvityksen tavoitteena on selvittää, mikä on toimivin kuntarakenne alueella ja miten kuntien yhteisiä palvelurakenteita tulisi kehittää.

Päätös

Hyväksyttiin.

KVALT § 64

Päätös

Hyväksyttiin.